

Bogdanova N. G. The axiological aspect of culture of vital creativity personality.

The article provides an analysis of the basic values of the individual, namely, cognitive, ethical, aesthetic ideals and beliefs. It was approved that the basic values, on the one hand, are the foundation on which is built the spiritual power of the individual, and on the other – it is thanks to the spiritual energy of man is able to consciously generate personal axiological value. The main feature as human beings is the ability to spirituality as a holistic attitude, contemplation, world outlook and worldtransformation based on core values was emphasized. It was proved that vital creativity, which is based on ideological values and beliefs, allows a person to become a personality, which is a spiritual core of human activity.

Keywords: values, cognitive, ethical values, aesthetic values, ideals, beliefs, culture of vital creativity personality, upbringing, values orientation, active living position, formation of personality, spirituality, worldtransformation, self-identification, self-actualization.

Лисак І.

ЦІННОСТІ НЕНАСИЛЛЯ В ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТІ

У статті розглянуто актуальну проблему збереження і розвитку цінностей ненасилля в умовах глобалізації світу. Виявлено, що, вирішуючи глобальні питання сучасності, потрібно звернутися до політичного діалогу на основі ідей і принципів ненасилля для втілення процесу трансформації конфлікту в консенсус. Політика покликана знайти шляхи і засоби вирішення конфліктів, що виникають в житті громади, примирення та суміщення різнорідних і конфліктуючих інтересів усіх членів суспільства на основі громадянського діалогу, який має здійснюватися в гранично широкому соціальному просторі. Показано, що ненасилля звільняє людину від авторитарності, від централізованої держави, пробуджуючи в ній почуття відповідальності. З'ясовано, що створення справедливого і рівноправного світу, в якому відкидається застосування будь-яких насильницьких засобів для досягнення благої мети, вимагає існування ненасилля як носія політичної моралі. Поняття ненасилля безпосередньо пов'язане з політичною ефективністю як дієвий показник її сенсу. Також ненасилля звільняє людину від авторитарності, пробуджуючи в ній почуття відповідальності.

Ключові слова: насилля і ненасилля, цінності ненасилля, суспільство глобалізації, політичний діалог, філософія ненасилля.

Складний процес глобалізації, що розгортається в сучасному світі, потребує глибокого осмислення вітчизняного філософського досвіду.

Цей процес не може не бути вираженням і водночас віддзеркаленням антропологічних, соціальних та освітніх ідеалів, що формуються суспільною свідомістю, ідеологічними та філософськими доктринами. З огляду на це, особливого значення набуває вивчення, аналіз, узагальнення і творче використання досвіду філософів і культурно-освітніх діячів, які збагатили власними доробками розвиток вітчизняної філософської думки з актуальної проблеми насилля в умовах глобалізації та модернізації українського суспільства.

Широке висвітлення й адаптоване до культурно-часового контексту застосування провідних ідей філософської думки останніх десятиріч забезпечує дотримання принципів єдності, спадкоємності та наступності в розвитку філософської науки та відображають різні аспекти специфіки розвитку насилля в сучасному світі. Прогресивні погляди вчених на проблему насилля і насилля переконують, що модернізація нашого життя вимагає та потребує дотримання принципу насилля та порозуміння, високого рівня освіченості, усвідомлення значення цінностей насилля, оскільки «горизонт повсякденності існування людини ХХІ століття, зокрема й українського, далекий від гармонії» [3, 12].

На основі аналізу джерельної бази дослідження ми дійшли висновку, що сучасні вітчизняні вчені, хоча й у своїх працях не розглядають спеціально проблеми цінностей насилля в глобальному світі, все ж акцентують увагу на необхідності для людини розвивати цінності насилля, що опановуються досвідом, формують власні переконання і сприяють знаходженню шляхів самовизначення (В. Андрущенко, В. Бех, М. Булатов, В. Дудченко, Ж.-П. Леманн, М. Михальченко, В. Остроухов, О. Сердюк, В. Фуркало, Л. Чекаленко та ін.).

Значний досвід у вивченні насильства і ненасильства мають західні вчені. Вивченням насильства і ненасильства на Заході займається інститут ненасильства ім. М.Л. Кінга (Нью-Йорк), інститут А. Ейнштейна (Кембрідж), Дослідницький центр з ненасильства (Санта-Круз).

Критичний аналіз джерельної бази дослідження дав підстави для глибшого вивчення філософської думки з актуальної проблеми насилля в умовах глобалізації та модернізації українського суспільства.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття, полягає в необхідності розгляду питання щодо цінностей насилля в умовах глобалізації світу задля

означення ідей та принципів, на основі яких можливо трансформувати соціальні конфлікти в консенсус.

Труднощі сьогодишнього підходу до дослідження цінностей ненасилля в умовах глобалізації світу полягають, крім усього іншого, у зміні меж і положень, характерних для традиційних суспільств і пояснених класичною раціональністю. Як зазначає В. В. Фуркало, «у трансформації насильства в ненасильство важливе місце належить гуманістичним зразкам поведінки, культури; співробітництву, особистісним зустрічам, децентралізованим організаціям, науково-технічному прогресу, міжнародному співробітництву» [6, 10].

Традиція ненасилля в певному сенсі уможливорює діалог між різними національними культурами, а, у свою чергу, культурний діалог протистоїть тим програмам і проектам, які орієнтовані на створення соціально-деструктивної ситуації в сучасному світі. Ненасилля і діалог виявляються генетично спорідненими феноменами, вкоріненими в діяльності і відображеними в символічному універсумі світової культури.

У ситуації сучасності ненасилля і діалог задають можливість гуманістично орієнтованої толерантності, котра враховує не лише культурні традиції і ціннісні сфери національних культур, а й створює умови для особистісного розвитку людини. Цей фактор інтересу до філософії ненасилля тим більш важливий, що в «ситуації постмодерну» умови для екзистенційно-особистісного здійснення надзвичайно складні, хоча й можливі.

Важливо при соціально-філософському дослідженні ненасилля розрізняти конфлікт і насилля. Конфлікт становить граничний рівень протиріччя, без якого і поза яким історія не існує. Насилля ж – один із можливих способів радикального вирішення конфлікту, насилля намагається придушити конфлікт, оскільки воно спрямоване на фізичне знищення супротивника. «Насилля є засобом, конфлікт – станом» [5, 78]. У конфліктній ситуації можливі п'ять варіантів реакції індивіда: нейтралітет, зіткнення, втеча, капітуляція і ненасилля. Ненасилля постає як одна з можливих реакцій на конфліктну ситуацію; відмова від насилля не означає прийняття ненасильницьких принципів, вона може свідчити про боягузтво або компроміс. Також і відсутність насилля ще не є ненасилля.

Ненасилля також свого роду демонстрація сили – сам факт ненасилля не може стати вирішенням кожної конфліктної ситуації, яка завжди конкретна. Основний принцип ненасильницької боротьби полягає у визнанні особистості противника. Звідси зрозуміло, що прихильники ненасилля заперечують вбивство як таке. Але і в

ненасильницькому конфлікту є противники, незважаючи на взаємну повагу.

Таким чином, ненасильницька дія ґрунтується на фундаментальній відмінності між соціальною функцією противника (політичною, військовою, економічною) і його особистою позицією у своїй соціальній групі. Мета ненасилля – розмежувати особистість і функцію, протиставити функціональне і екзистенціальне настільки це можливо. Сприймаючи противника як особистість, активіст ненасилля блокує механізми насилля.

Для придушення механізмів виникнення ненависті ненасильницька практика вдається до гумору: «вбивають не збросою – вбивають сміхом» (Ф. Ніцше). Можна сказати, що ненасилля перемагає, маючи подвійний характер: з одного боку, воно закликає до поваги особистості противника, з іншого – до боротьби проти нього, передбачає «твердий дух і ніжне серце» (М. Л. Кінг).

З погляду соціальної філософії можна говорити про те, що ненасилля передбачає об'єктивну рефлексію ситуації, з одного боку, і наполегливе прагнення до своїх прав і цінностей – з іншого. Звідси випливає екзистенційна характеристика суб'єкта ненасилля – «перманентна твердість» (Ж. Семлен). Можна сказати так, що філософія ненасилля гранично психологічна в тому плані, що в ній безпосередньо задіяні механізми психічної адаптації до ситуації. Ненасилля пригнічує насилля і сприяє розвитку рішучості, здатності до спротиву в індивідуума шляхом його визволення від психічних імпульсів, що перетворюють указані якості на руйнівну силу. Ненасильницька рішучість та здатність і прагнення спротиву виражають чисту силу індивіда без домішок насилля – у цьому виявляється особлива терапевтична функція ненасилля для його прихильників, які самоутверджуються як особистості. Ненасильницька активність наполеглива, дієва, здатна знищити стереотипи, породжені страхом і ненавистю.

У питанні про природу та сучасний стан ненасилля філософія здійснює критичну роботу визначення незмінних підстав існування. Ненасилля виступає проти граничного соціального динамізму, що передбачає майже беззастережну включеність особистості в процеси соціалізації.

Соціально-філософське дослідження перспектив ненасилля має, звичайно, спиратися на чітке уявлення про типи та форми насилля не лише в його політичних, військових, психоаналітичних конфігураціях, але і в повсякденності. Так, наприклад, для відповідних розділів соціальної філософії, звернених до повсякденності, важливе

дослідження домашнього насильства, яке включає в себе фізичні, словесні, духовні та економічні образи з метою контролю, залякування, навіювання почуття страху. Це ситуації, в яких одна людина контролює або намагається контролювати поведінку і почуття іншої. Усередині сімейного насильства як узагальненої категорії існують більш специфічні категорії, зумовлені природою відносин між кривдником і жертвою, а також умовами їх життя. Наприклад, жорстоке поводження з дітьми, насилля, спрямоване проти дружини (чоловіка), насилля щодо престарілих. І важливо мати на увазі те, що насилля в сім'ї відбувається в будь-яких прошарках і категоріях населення. Відповідно, стратегії дослідження та подальшого впровадження цінностей насильства повинні враховувати прояви в ситуаціях повсякденності.

Зрештою, запитання і відповіді виявляються безпосередньо співвіднесені з фундаментальними питаннями про сучасний «стан світу». Адже, незважаючи на фрагментарність і роздробленість, необхідний узагальнюючий погляд на сучасність не лише в її глобалістській або антиглобалістській проекції, але і в площині класичних уявлень про світ («сучасність з людським обличчям»). Тут затребуваний досвід поєднання філософії насильства з конкретністю вчинку як вираження і формою існування практичної (моральної) філософії. Так філософія постає ніби безпосередньо видимою і дієвою.

Саме зримість (видимість) цінностей насильства робить їх надзвичайно важливим фактором символічної організації життя суспільства. «Подібно мудрецам древньої Індії російський мислитель Л. М. Толстой стверджував, що недосконалі люди не можуть створювати досконале суспільство. Необхідна внутрішня самоактуалізація. Однак у мікрокосмі душі людини як у дзеркалі відбивається весь всесвіт, а безсумнівна широта особистості Толстого і безпрецедентний факт добровільного подання ним на загальний огляд свого внутрішнього світу дозволяють побачити дуже багато» [1, 6]. Більше того, візуалізація насильства у вчинку у відомому сенсі протистоїть сучасному «суспільству спектаклю» (Гі Дебор) [2, 24]. Вчинки насильства ніби перебивають дію «суспільства спектаклю», актуалізуючи екзистенційно-особистісний сенс існування. У цій ситуації тільки орієнтована на діалог філософія насильства може усунути розрив між традиційними цінностями і гуманістичною стратегією їх засвоєння в сучасному житті – можуть бути створені життєздатні образи сьогодення і майбутнього, в яких зберігається актуальність насильства.

Надзвичайно важливо також мати на увазі те, що тема діалогу невіддільна від вирішення глобальних проблем сучасності, причому можливі різні підходи всередині гранично загального проблемного поля цієї тематики. Приміром, сьгоднішні моделі економіки в різних національних культурах набувають в умовах глобалізації різних варіантів, відповідно можуть бути різні зв'язки економіки і культури, права і моралі, але інтерес до ненасилля існує понад національними, політичними і культурними «бар'єрами».

Особливо є значимим встановлення діалогічних відносин між національними стратегіями культурного самовизначення. Діалогічна філософія дозволяє здійснити прорив за межі класичного пізнавального ідеалу, який орієнтований на розуміння філософії як раціонально-рефлексивного зусилля.

Відірваність від ідей традиційного ненасилля обертається не лише втратою почуття гармонії, а й втратою уявлень про гармонійний спосіб існування. Історично віддалені часи виявляються включеними у загальний простір культурного діалогу ненасилля від витоків культури до сучасності.

Сучасна соціальна філософія в багатьох позиціях стає описовою дисципліною, аналітично фіксує реальність, але не орієнтована на практику гармонізації життя. Зростає незадоволеність існуванням, множаться фрустрації і соціальні неврози. Аксиологічна катастрофа, яку зафіксували в різних культурних образах нігілізму (Ф. Достоєвський, Л. Толстой, Ф. Ніцше, М. Ганді), означає злам ціннісних установок і орієнтації, втрату «вічних» цінностей.

Криза цінностей реально може обернутися на кризу людства. І зараз дослідники з наростаючою тривогою заговорили про антропологічну катастрофу як більш небезпечну, ніж навіть екологічна та демографічна катастрофи. Ця ситуація радикально протистоїть можливості створення ненасилля і діалогічного розуміння. Оскільки, з одного боку, розпадається загальне поле взаємодії, а, з іншого боку, процеси цілепокладання переміщуються в локалізовані простори спільнот, які ведуть себе досить агресивно стосовно один одного, компонента насилля стає тією загальною ознакою, котра характеризує життя спільнот. Більше того, у соціально-філософській сфері насилля тематизоване як загальна понятійна ознака теоретичних систем. Формується вельми невтішний для сучасності висновок про те, що насилля виступає загальним моментом у діалозі сучасності.

Сферою об'єднання різних за генезою та змістом позицій щодо ненасилля є проблема галузь антропології ненасилля. Це індивідуально-особистісне та екзистенціальне переживання насилля і

ненасилля сьогодні активно обговорюється в літературі, причому саме в антропології ненасилля активно трансформуються традиційні цінності ідеї. Так, Джидду Крішнамурті представляє послідовну «некласичну» філософію ненасилля, переосмислюючи традиційні установки і принципи життя. Наголос робиться, можна сказати, на етико-когнітивних характеристиках ненасилля.

Багато людей, застерігав Крішнамурті, відчувають задоволення від застосування насилля. Але за стану розуму, в якому всяка схильність до насильства повністю припинилася, існує радість, яка не має нічого спільного із задоволенням від насилля, з його протиріччям, ненавистю і страхом.

Крішнамурті зазначає, що насилля ніколи не може бути припинене, і якщо людина буде знати, як дивитися на насилля не тільки як на зовнішнє (війни, заколоти, антагонізм, класові конфлікти), тоді вона буде здатна стати вище насилля. Коли людина відокремлює себе віруванням, національністю, традицією, то породжує насилля. Він стверджує, що людина, яка прагне зрозуміти насилля, не належить ні до якої країни, ні до якої релігії, ні до якої політичної партії чи системи. Всі її думки зайняті прагненням зрозуміти людство. «Ви покладаєтеся на час, коли будинок вже охоплений полум'ям? Будинок горить внаслідок насилля, що панує в усьому світі й у вас самих, а ви говорите: Дайте мені подумати про це. Яка ідеологія виявиться найдієвішою, щоб загасити вогонь? Коли ваш будинок горить, чи обговорюєте ви колір волосся людини, що несе воду?» [7, 60].

Існує тільки дві основних філософських позиції щодо насилля; одна говорить: насилля – вроджена властивість людини, інша стверджує: насилля є наслідком соціального та культурного середовища, в якому ми живемо. Нас не цікавить, якої позиції ми дотримуємося, це не важливо. Важливий сам факт, що нам притаманне насилля, а не його причина, з погляду Крішнамурті, важливіше діяти, і не рефлексувати. І це почуття дійсно важливе не лише для індивідуального вибору, а й для поведінки соціальних груп. Але в теоретичному плані важливіше за все зрозуміти можливості применшення насильства та можливості продуктивного росту цінностей ненасилля.

Сьогодні на тлі насилля відчувають себе всі без винятку соціальні групи. Але це домінування насилля актуалізує інше питання: питання про можливість згоди і співпраці. І в цьому плані цінності та ідеї ненасилля затребувані практично і теоретично.

Зростання насильства стає зараз домінуючою тенденцією світового розвитку, що значно потіснило на задній план прагнення до

утвердження принципів ненасильницького світу. Це майже одностайне визнання конфліктності як найважливішої характеристики світу політики цілком природне, якщо врахувати, що будь-яке людське співтовариство поєднує в собі інтереси найрізноманітніших соціальних і політичних сил. Політику можна розглядати як арену конкурентної боротьби представників різних соціальних сил за владу, за монопольне право говорити і діяти від імені народу і держави.

Однак, вочевидь, люди, у яких різні цілі і ідеали, не могли б жити разом, якби мали розбіжності у всіх без винятку питаннях. Як показує історичний досвід, протиріччя і боротьба перестали б виконувати функцію двигуна суспільно-історичного прогресу, якби вони залишалися безвихідним і непримиренним антагонізмом між людьми. Люди об'єднуються в спільноти в силу загального прагнення до спільного життя. Так, наприклад, призначення громадянського суспільства в тому і полягає, щоб забезпечити досягнення діалогу між різними соціальними, політичними, релігійними, культурними силами та інтересами. Воно в самому собі іманентно містить якісь норми і інститути, здатні блокувати руйнівні потенції боротьби різних сил і направити її у творче русло.

Конфлікт і консенсус, як засоби реалізації соціального діалогу, складають дві найважливіші характеристики будь-яких сфер людської діяльності, зокрема й політики. Вона пов'язана як з руйнуванням, так і з творенням. У ній можна виявити і добро, і зло. У політиці є як згода і солідарність, так і кров, і насилля.

У цьому сенсі творче наслідування ідей ненасилля дає можливість наблизити ідеї ненасилля до життя, більше того, традиційно в філософії ненасилля людина та її сутність зрозумілі саме в суспільстві. Сучасний індійський філософ Свами Ранганагхананда прямо пише про те, що людина не ізольований індивідуум: «Як члени та складові елементи товариств, ми повинні регулювати свої стосунки, поведінку і діяльність, маючи на увазі добробут суспільства в цілому. Коли ми вступаємо у сферу регулювання міжособистісних і міжгрупових людських взаємозв'язків, ми входимо у сферу політики» [4, 251]. Йдеться про фактори, що сприяють, з одного боку, збереженню і життєздатності політичної системи, з іншого боку, її підриву і відповідно зміні як окремих інститутів, так і всієї системи в цілому.

Тому цілком зрозуміло, що феномен політичного коливачеться між двома крайніми інтерпретаціями, одна з яких тлумачить політику цілком як наслідок і поле зіткнення конфліктуючих інтересів, а друга – як систему забезпечення правління, порядку і справедливості в інтересах усіх членів суспільства. Але все ж суттєве значення має той

факт, що політичне має своєю підставою і своєю метою загальний взаємозв'язок соціальних груп, інститутів, приватних і публічних сфер діяльності людей. Правова демократична держава, яка виступає у своєму ідеалі як втілення ідей громадянської злагоди і вираз загальної волі, переслідує мету перешкодити тому, щоб конфлікти різних інтересів досягали вибухонебезпечної точки. Сам механізм формування такої держави покликаний забезпечити умови для досягнення консенсусу з основних питань суспільно-політичного життя. При цьому вона має право використовувати цілий комплекс механізмів та інститутів в особі права, системи покарань і т.ін.

У результаті дослідження ми дійшли висновку, що політика покликана знайти шляхи і засоби вирішення виникаючих в житті громади конфліктів, примирення та суміщення різнорідних і конфліктуєчих інтересів усіх членів суспільства на основі громадянського діалогу, який має здійснюватися в гранично широкому соціальному просторі. Виокремлюючи в супротивнику особистість і соціальну функцію, ненасильницький рішучий спротив виступає в різних формах. Ненасилля може бути покладене в основу міжнародної моралі, до якої відносяться норми і принципи, що втілюють досягнення моральної культури людства в процесах міжнаціонального спілкування.

При дослідженні питань про ненасилля в сучасному світі має сенс вибудовувати цілий спектр можливих рішень і дій. Насамперед, при вирішенні глобальних питань сучасності потрібно звернутися до політичного діалогу на основі ідей і принципів ненасилля – так втілюється процес трансформації конфлікту в консенсус.

Створення справедливого і рівноправного світу, в якому відкидається застосування будь-яких насильницьких засобів для досягнення доброї мети, вимагає існування ненасилля як носія політичної моралі. Поняття ненасилля безпосередньо пов'язане з політичною ефективністю, будучи ефективним показником її сенсу. Ненасилля звільняє людину від авторитарності, від централізованої держави, пробуджуючи в ній почуття відповідальності. Ненасилля не веде до відмови від влади, поки що суспільство немислиме без влади як інстанції, що встановлює соціальний консенсус. Проте ненасилля об'єднується з децентралізованою владою, що дозволяє громадянам самим керувати суспільством. Іншими словами, ненасилля вписується в самоврядне суспільство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурба Д. В. Толстой и Индия. Прикосновение к сокровенному. – СПб: Изд-во «Фэн шуй центр», 2000. – С. 6.
2. Дебор Г. Общество спектакля /пер. с фр. С. Офертаса и М. Якубович. – М.: Изд-во “Логос”, 1999. – С. 24.
3. Дудченко В. С. Теорії ненасилля як предмет філософської рефлексії в контексті сучасних цивілізаційних викликів : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук зі спеціальності 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії / Ін-т вищої освіти АПН України. – К., 2008. – С.12.
4. Литман А. Д. Современная индийская философия. – М.: Мысль, 1985. – С. 251.
5. Семлен Ж. Выход из насилия: способность человека противостоять насилию // Глобальные и общечеловеческие ценности. – М., 1990. – С. 76-85.
6. Фуркало В. І. Філософський аналіз проблеми насильства і ненасильства в суспільному розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук зі спеціальності 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії / Львівський державний університет імені Івана Франка. – Львів, 1998. – С. 13.
7. Кришнамурти Джидду. Свобода от известного // София; М., 1991. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://m.tululu.org/bread_80856_60.xhtml. – С. 60.

Лисак І. Цінності ненасилля в глобальному мирі.

В статтє рассматривается актуальная проблема сохранения и развития ценностей ненасилия в условиях глобализации мира. Выявлено, что решая глобальные вопросы современности, нужно обратиться к политическому диалогу на основе идей и принципов ненасилия для воплощения процесса трансформации конфликта в консенсус. Политика призвана найти пути и средства решения возникающих в жизни общества конфликтов, примирения и совмещения разнородных и конфликтующих интересов всех членов общества на основе гражданского диалога, который должен осуществляться в предельно широком социальном пространстве. Показано, что ненасилие освобождает человека от авторитарности, от централизованного государства, пробуждая в нем чувство ответственности. Выяснено, что создание справедливого и равноправного мира, в котором отвергается применение любых насильственных средств для достижения благой цели, требует существования ненасилия как носителя политической морали. Понятие ненасилия непосредственно связано с политической эффективностью как действенный показатель ее смысла. Также ненасилие освобождает человека от авторитарности, пробуждая в нем чувство ответственности.

Ключевые слова: насилие и ненасилие, ценности ненасилия, общество, глобализация, политический диалог, философия ненасилия.

Lisak I. The values of nonviolence in the global world.

In the article considered the actual problem of preservation and development of nonviolence values in conditions of a globalization world. Revealed, that addressing global issues of the day, it is necessary to turn to political dialogue based on the ideas and principles of non-violence for the process implementation of conflict transformation in consensus. The policy aims to find ways and means to address emerging conflicts in the community, reconciliation and combining heterogeneous and conflicting interests of all members of society based on civil dialogue, which should be carried out in a extremely wide social space. It is shown, that nonviolence frees man from authoritarian, from centralized state, awakening a sense of responsibility. Find out, that creating a just and equal world, in which is rejected applying any violent means to achieve good purpose, requires the existence of non-violence as the bearer of political morality. The concept of non-violence is directly related to the political efficacy as effective indicator of its sense. However, nonviolence combined with decentralized power that allows citizens to govern society. In other words, non-violence fits into a self-governing society.

Key words: violence and nonviolence, nonviolence values, society, globalization, political dialogue, non-violence philosophy.

Король А.

ІДЕОЛОГІЯ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВИКЛИКУ ДЕМОКРАТІЇ

Розгортання інформаційної революції посилює інформаційні хвилі, що накочуються на всі процеси життєдіяльності людини, викликають в них відповідні зміни. Не є винятком і такий процес, як демократизація міжнародних суспільних відносин. Інформатизація посилює їх демократизацію. У цей позитивний процес «вплітаються» певні негативи, пов'язані з діяльністю різноманітних злочинних угруповань міжнародного штибу. Суспільство має забезпечити відкритість міжнародних відносин, посилити демократизацію цих процесів і, водночас, поставити протектори зловживань, заснованих на інформаційних технологіях.

Ключові слова: людина, культура, ідеологія, політика, міжнародні зносини, політичне виховання.

Інформаційна революція накладає відбиток на всі сфери суспільного виробництва. Не є винятком й така сфера, як міжнародні